

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

BALKANLARDA İSTEKSİZ AB GENİŞLEMESİ - DAILY SABAH - 14.05.2018

Teoman Ertuğrul TULUN

Analyst

Blog No: 39
23.05.2018

Daily Sabah (14 Mayıs 2018)

Teoman Ertuğrul Tulun*

AB Komisyonu Başkanı Jean-Claude Junckerin çok kısa süre önce bir söyleşide (Hollanda günlük gazetesi Trouwda yayımlanmıştır) Biz Avrupalılar bazen dünyanın patronu olduğumuzu düşünüyoruz, ancak yer küresinin küçük ve zayıf bir parçası olduğumuzu unutuyoruz. Ekonomik güç kaybediyoruz. Küresel gayri safi gelirin yavaş şekilde fakat şüphesiz % 25inden %16-18ine düşüyoruz, ve nüfus olarak kaybeden taraftayız şeklinde beyanda bulunduğu bildirilmiştir. Junckerin ayrıca, kültürel olarak varlığımız sürüyor, ancak baskın değiliz. Bu nedenle ben her zaman burada herkesi açık biçimde daha mütevazı olmaya davet ediyorum. Dünyanın geri kalanını muhakkak dinlemeliyiz şeklinde konuştuğu belirtilmektedir.

Junckerin, Avrupanın azalmakta olan rolüne ve etkinliğine ilişkin oldukça iç karartıcı nitelendirmesinin izini, AB Komisyonu tarafından bir süre önce açıklanan Batı Balkanlar ile ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmesine dair stratejide bulmak mümkündür. Strateji, ABnin bölgedeki genişleme sürecini, AByi 2025 yılına kadar güçlendirmeye yönelik geniş kapsamlı stratejinin bir parçası olarak görmektedir. Bu bağlamda AB Komisyonu önce Şubat 2018de ABnin Batı Balkanlar ile ilgili genişletilmiş sorumlulukları için güvenilir bir genişleme perspektifi başlığı altında bir strateji kabul etmiştir. Bilahare 17 Nisan 2018 tarihinde Strasburgda 28 üyeli AB Komiserler Koleji (AB Komisyonunun tüm

Komiserlerinin bir araya geldiği kurul) AB Konseyine, Arnavutluk ve -Yunanistanın ısrarı ile ABnin benimsediği tuhaf tanımlama olan eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti terminolojisi kullanılarak- Makedonya ile üyelik müzakereleri başlatılması tavsiyesinde bulunmuştur. AB, Haziran 2003 Selanik AB Konseyi Zirvesinden beri Batı Balkanlar ile kâğıt üzerinde yoğun biçimde ilgilenmektedir. Batı Balkanlar terimi AB siyasetine yön verenler tarafından başlangıçta Balkan Yarımadasının Avrupa Birliği dışında kalan bölümünü tarif etmek için kullanılmıştır. Söz konusu terim, Yugoslavyanın parçalanmasından sonra oluşan yedi devleti (Bosna-Hersek, Arnavutluk, Hırvatistan, Kosova, Makedonya, Karadağ, Sırbistan ve Slovenya) içermektedir.

2003 Haziran ayında yapılan AB Selanik Zirvesini takiben bütün Batı Balkanlar devletlerinin Avrupa Birliğine dahil edilmesi için taahhütte bulunulmuş ve o günden bu yana Slovenya (2004te) ve Hırvatistan (2013te) AB üyesi olmuşlardır. Bulgaristan ve Romanya gibi diğer diğer Balkan ülkeleri 2007de AB üyesi haline gelmişlerdir. Esasında, ABnin yapay Batı Balkanlar yaklaşımı Balkanların tarihsel bütünlüğünü göz ardı etmektedir. Benim bakış açıma göre bu terim, yanlış tasarımlandırmaya zemin hazırlayan yanlış bir isimlendirmedir. Bu yanlış isimlendirme ve yanlış tasarımlandırma AB siyasetine yön verenlere Balkanlar coğrafyasında Türkiyeyi marjinalize etme imkanı vermiştir. Genişleme süreci her ne kadar Türkiyeyi bütünüyle dışlamamakta ise de, Batı Balkanlar yaklaşımı Türkiyeyi diğer Balkan devletlerinden ayırmıştır. AB açıklamalarının analizi, Doğu Balkanların AB tarafından hiç bir zaman tanımlanmadığını ortaya koymaktadır. AB zihniyetinde Doğu Balkanlar, açık biçimde, Batı Balkanlar dışında geri kalandır; yani Doğu Balkanlar Türkiye anlamına gelmektedir.

Söz konusu strateji, Batı Balkanların AB üyeliği beklentisinin Birliğin kendi siyasi, güvenlik ekonomik çıkarlarına olduğu hususunun altını çizmektedir. Strateji, bu şekildeki bir genişlemeyi istikrarlı, kuvvetli ve birleşik Avrupa için jeo-stratejik bir yatırım olarak tarif etmektedir. AB Stratejisi, Batı Balkan ülkelerinin her birinin Avrupa yolunu açıklarken Karadağ ve Sırbistanı, süreçte halen önde gelenler olarak nitelendirmektedir. Arnavutluk ve kendi taraflı terminolojilerine göre eski Yugoslavya Makedonya Cumhuriyeti, Avrupa yolunda dikkat çekici ilerleme yapan, yerine getirdikleri yükümlüklere göre Komisyonun katılma müzakereleri açılmasını teklif etmeye hazır olduğu ülkeler olarak sınıflandırılmaktadır. Bosna-Hersek ile ilgili olarak strateji, Komisyonun, üyelik başvurusu için görüş hazırlamaya başlayacağını beyan etmektedir. Kosova konusunda strateji, muğlak biçimde, Kosovanın nesnel koşullar elverdiği zaman, İstikrar ve Ortaklık Anlaşmasının uygulanması ve Avrupa yolunda mesafe katetmek vasıtasıyla sürdürülebilir ilerleme sağlamak imkânına sahip olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, Kosovanın Sırbistan ile nihai normalleşme anlaşmasından büyük yarar sağlayacağı vurgulanmaktadır.

Komisyon Yüksek Temsilcisi/Başkan Yardımcısı Federica Mogherini, Genişleme Komiseri Johannes Hahn ile birlikte 17 Nisan 2018 tarihinde Strasburgda Avrupa Parlamentosunda

yıllık Genişleme Paketini sunmuştur. Adı geçenler, Arnavutluk ve eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti ile katılım müzakerelerinin açılması hususunda AB Komisyonunun AB Konseyine tavsiyede bulunduğunu açıklamışlardır. Komisyonunun kararını, sadece Makedonya ve Arnavutluk için değil, tüm Batı Balkanlar bölgesi için ileri doğru atılmış bir adım olarak nitelendirmişlerdir.

AB yakında gerçekleşecek Brexit ile karşı karşıyadır. Uluslararası basında AB Doğu Avrupada Brexitten daha tehlikeli bir ayaklanma ile karşı karşıya şeklinde haberler yer almaktadır. AB Komisyonu Başkanı Junckerin açık biçimde belirttiği gibi, ABnin uluslararası alanda etkisini kaybetmekte olduğunu söylemek mümkündür. ABnin bu nedenle yeni kana ve nüfus azalmasını tersine çevirmeye ihtiyacı bulunmaktadır. Böyle bir durumda AB Komisyonunun Batı Balkanlara yönelik genişleme sürecini ilerletme tercihi ve bölgenin daha az nüfusa sahip ülkeleri ile katılım müzakerelerinin başlatılması tavsiyesi makul bir hareket olarak görülebilir. Bu bağlamda, Komisyonunun Batı Balkanlarda genişleme kararı ve tavsiyesi, sadece istikrarlı, kuvvetli ve birleşik Avrupa için jeo-stratejik bir yatırım değil, ABnin hayatiyetini artıracak bir tür can suyu gibi görünmektedir.

Komisyonun bu yaklaşımı, AB Konseyinin onayını gerektirmektedir. Ancak, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron 17 Nisan 2018 tarihinde Avrupa Parlamentosundaki konuşmasında, 28 üye ülke ciddi reformlar gerçekleştirinceye kadar ABnin herhangi bir şekilde genişlemesi olasılığını dışlamıştır. Macron konuşmasında ilginç biçimde Balkan uluslarının Türkiyeye veya Rusyaya döndüklerini görmek istemediğini söylemiştir. Basında yer alan haberlere göre Balkan ülkelerini geçtiğimiz günlerde ziyaret eden AB Konseyi Başkanı Donald Tusk, Arnavutluk ve Makedonyayı (AB) bloğun saflarına katmanın zor, fakat denemeye değer olduğunu ifade etmiştir. Esasında Macronun AB genişlemesi ile ilgili ifadeleri, ABnin Balkanlardaki isteksiz genişlemesinin muhtemelen zorlu ve daha ziyade umut vermeyen bir geleceğe sahip olduğunu göstermektedir. Bu arada Macronun, Balkan ülkelerinin neden yüzlerini Türkiyeye dönmelerini istemediğini Türk kamuoyuna izah etmek borcu bulunmaktadır. Avrupa basın kaynakları ve AB yetkilileri şimdiye kadar Türkiyenin Balkan ülkeleri ile ilgilenmesinin zararlarını açıklayamamışlardır (Türkiyenin ilgisi şüphesiz yararlıdır.) Macron konuşmasında Türkiyeyi neden haksız biçimde hedefe koymak yolunu seçtiğini izah etmek durumundadır.

*Avrasya İncelemeleri Merkezinde (AVİM) Analist

**Fotoğraf: https://www.dailysabah.com

Bu yazı ilk olarak Daily Sabahda İngilizce yayınlamıştır. Yazının orijinali için tıklayınız: https://www.dailysabah.com/op-ed/2018/05/14/half-hearted-eu-enlargement-in-the-balkans

Yazar hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "BALKANLARDA İSTEKSİZ AB GENİŞLEMESİ - DAILY SABAH - 14.05.2018." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Blog No.2018 / 39. Mayıs 23. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/public/Blog/BALKANLARDA-ISTEKSIZ-AB-GENISLEMESI-DAILY-SABAH-14-05-2018

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır